

SLOVENIJA

UREDNIŠTVO: LJUBLJANA, GOSPOSKA 12 — NAROČNINA: ČETRTLETNO 15 DIN, ZA POL LETA 30 DIN, ZA VSE LETO 60 DIN — POSAMEZNE: ŠTEV. 1: 50 DIN — V ZAMEJSTVO ZA VSE LETO 90 DIN
UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA GOSPOSKA 12 — POŠTOČEK. RAČUN: LJUBLJANA ŠT. 16.176 — ROKOPISOV NE VRAČAMO — OGLASI PO TARIFU — TISKA ZADRUŽNA TISKARNA (M. BLEJEC) V LJUBLJANI

Naše posebnosti

V zbiranju raznih prispevkov smo pridni kot mravlje. Ni dvoma, da tudi drugod od časa do časa uprizorijo kakšno javno zbiranje denarja za ta ali drugi dober namen, vendar smo v mnogovrstnosti in mnogoštevilnosti zbirke Slovenci na prvem mestu. V lepem mesecu maju so po ljubljanskih ulicah pobirali: dne 2. maja za kočevske Slovence in tombolo Rdečega križa; 4. maja se je zbiralo pod geslom materinskega dneva; 5. maja so pobirali poštarji za svojo tombolo; od 19. do 25. maja so zbirali za Protituberkulozno zvezo in 25. maja za Jadransko stražo. Toliko zbirke sem si zapomnil, ni pa izključeno, da je bila še kakšna druga poleg teh. In seveda se je takoj s 1. junijem spet začelo...

Kaj naj vse to dejansko pomeni? Brez dvoma nič drugega kot to, da je med nami številno revežev velikansko, kajti razen zbirke za Jadransko stražo so bile vse druge socialnega pomena. Gotovo ni nobenega dvoma, da so vsi tisti, katerim so bile te zbirke namenjene, tudi v resnici podpre potrebni, kar je najbolje dokazalo naše časopisje, ki je vse zbirke podprlo s priobčitvijo primernih sestavkov. V nekaterih primerih je bila časopisna agitacija prav posebnost živahna in se je v svoji vni za darove za Protituberkulozno zvezo povzpela celo do gesla, da noben jetični ne sme ostati brez postelje.

Ce pa vse to pogledamo nekoliko bliže, moramo priti do sklepa, da z vso svojo marljivostjo, ki jo kažemo na polju zbirke, ne bomo pripeljali naših ljudi do blaginje, kajti vse to je le majhen obliž na velike odprte rane. Našo revščino je treba zdraviti na drug način in si zastaviti vprašanje, kje so vzroki tolikšne revščine in nadlog in kako jih je mogoče odpraviti.

Glede kočevskih Slovencev je dopisnik v zadnji »Sloveniji« pravilno poudaril, da se to vprašanje ne more rešiti na ta način, da nekateri zbirajo po dinarjih za potrebne kočevske Slovence, a drugi že zbrano kočevo premoženje zapravljajo kar po milijonih. Ta primer velja tudi za mnoge druge pojave v našem javnem življenju, kjer smo se izkazali za velike v malih, a nespodobne v velikih stvareh.

O jetiki je dognano, da je bolezen siromašnih slojev, ki nimajo zdravih stanovanj in primerne hrane. Zato se more najbolj uspešno pobijati s preskrbo zdravih stanovanj in primerno prehrano zdravih. S sanjamim zdravljenjem že obolelih zlo ne bo nikdar odpravljeno. Kljub temu, da je ta resnica vsem znana, pa nikjer ne vidimo tiste vneme za izboljšanje tavnega stanja naših delovnih slojev, ki v nešteti primerih strdajo in stanujejo v prostorih, ki jih ne moremo imenovati stanovanja. Naše dnevno časopisje nikakor ni tako navdušeno kakor zbirko za Protituberkulozno zvezo podprlo na primer stavbinskih delavcev, ki so pred nekaj dnevi po brezuspešnih pogajanjih s svojimi gospodarji stopili v stavko, ker se z dosedanjim zaslužkom ne morejo več preživljati. Vsi pa vemo, da je med sezonskimi stavbinci jetika tako rekoč doma, ker so njih splošni življenjski pogoji razmeroma najslabši.

Da se morajo poštarji obračati na javnost za pomoč, je gotovo posebnost svoje vrste. Oni vendar služijo podjetju, ki dela z dobički. Njihova dolžnost bi bila, da se v prvi vrsti obrnejo na svojega gospodarja z zahtevo, da jih plača tako, da bodo mogli živeti. Kaj bi vendar ljudje rekli, če bi priredili javno zbirko uslužbenci kakšnega zasebnega pridobitnega podjetja.

Postavite torej stvari na mesto, kamor spadajo, in marsikaj se bo dalo v resnici izboljšati!

B.

Politični dogodki

Kakor že nekaj tednov, so tudi zadnjega spet z vso določnostjo napovedovali vstop Italije v vojno. Posebni politični jasnovidci so že kar zmeraj vedeli za uro in dan, kdaj se to zgodi. Zda so na primer čisto zanesljivo zvedeli, da bo Italija sklenila vojno na seji ministrskega sveta dne 4. t. m. Toda seja je bila, vojne napovedi pa ni bilo. Prejeto pa med tem lahko ugibljejo o prihodnjem roku.

Res je pri vsem tem samo to, da je Italija očitno svojo vojsko skoraj popolnoma pripravila, tako da lahko udari vsak hip. To se bo morebiti tudi zgodilo prav v kratkem. Verjetno pa je, da bo počakala, da se razmere na francoskem bojišču bolj pojasnijo. Za zdaj stoji na severu še zmeraj pripravljena močna Weygandova vojska, in Italijani bi rajši videli, da bi bila ta vsaj izdatno omajana, preden gredo na vojno. Morebiti so šteti nemški letalski napadi na Pariz in posebno na Marseille za nekakšen migljaj in hkratu pobudo prijatelju na drugem koncu osi? Vsekako pa je res, da Italija že zgolj s svojimi grožnjami in s svojo

Drugo pismo SLOVENSKI MLADINI

Odgovorili ste na moje prvo pismo, čeprav ni bilo vam namenjeno. Hvaležen sem vam za nekatere misli, ker me opozarjajo, kje je razčiščenje pojmov najbolj potrebno.

Vaš glavni ugovor proti mojemu pismu je bil ta, da politično delo in politične ideologije in koncepte mladine ocenjujem z nepolitičnimi merili. (Mislim, da niste hoteli načeti vprašanja odnosa politike do morale, prav pa je, če se kdaj o tem tehtnem vprašanju razgovorimo.) Politično dejavnost mladine lahko ocenjujem z enega ali drugega vidika, če hočete tudi moralnega, da le poznam in upoštevam njene nagibe. Drugače je seveda s političnimi ideologijami in koncepti.

Razlagali ste moje pismo tako, kakor da bi bil nasproti neki svetski idejnopolitični konceptu postavil svojo slovensko. Ena naj bi drugo izključevala. Mladina, ki sledi prvi, v mojih očeh ne bi bila slovenska.... Lahko imam svoj politični nazor, svojski ali nesvojski, in ta nazor bo pri vsakem razpravljanju o javnih vprašanjih dal mojim izvajanjem svojo barvo, vendar »Slovenija« ne stoji v službi kakšnega določenega družbenega ali političnega gibanja in sam danes ne čutim nobene potrebe, da bi svoje politične zamisli oznanjal slovenskemu svetu. (Zato tudi ne morem gledati na mladino kot na postavko v svojih političnih računih.) Mislim, da ste me napačno razumeli. Slabo uslugo bi napravil slovenski stvari, če bi zagovarjal kak tesen slovenski nacionalizem in bi slovensko misel kot narodno postavil v načelno nasprotje z univerzalno mislijo. Tako pojmovanje narodne misli vodi, kakor vemo in vidimo, naravnost v barbarstvo.

Narodna in svetska misel sta vendar samo izraz dveh teženj, ki bivata istočasno v slehernem človeškem bitju in slehernem človeškem občestvu: težnja usmerjena v širino in svet in težnja po omejitvi in individualnem življenju. Internacionalizem, ki zanika smisel narodnega življenja, je enako neživljenjski kakor nacionalizem, ki se hoče zabubiti nasproti zunanemu svetu. (Oprostite, da razlagam take vsakdanje modrosti, a prisilili ste me k temu, ko me vprašujete, kaj bi koristilo našemu narodu, če bi ga ogradili pred valovi zunanjega dogajanja in ko se sklicujete na zgled revolucionarnega poljskega meščanstva.) Narodna misel, ki se postavlja v nasprotje z občečloveško, bi bila za male narode v resnici samomorilna misel. Na taki osnovi bi bilo nesmiselno vsako prizadevanje, Slovence kjer koli združiti k skupnemu delu. Bistveno je, kako neko svetsko misel sprejemem, kako spravim narodno in univerzalno misel v sklad, ker tu ne more biti besede o podreditvi ali nadreditvi, ampak edino le o živi sintezi. Da ta po čisto razumski poti ni lahka in da kaj lahko zabrede v slepo ulico, kdor se da nekritično voditi od teorije, to veste tako dobro kakor jaz.

Nikomur ne moremo odrekati slovenske zavesti zato, ker veruje v neko odrešilno svetsko misel, in ne bom mladine označeval kot neslovensko, ki se čuti kot del slovenske narodne družine; smisel mojih besed je bil drugačen. Vsako tesno in enostransko pojmovanje slovenstva odklanjam, prav zato odklanjam tudi izključno politično pojmovanje. Žal bi mi bilo, če bi se tu resnično razhajala.

Pravite, da slovensko vprašanje ni več samo kulturno, da je danes prvenstveno politično in da je odlika mladine, da je to spoznala. Pa to spada vendar k naši politični abecedi in ni mi do tega, da bi pisal o tem šolske naloge. Med prvimi sem bil, ki je to poudarjal in dokazoval. Nekaj drugega pa je, če govorite o političnem, oziroma razrednem pojmovanju slovenskega vprašanja današnjega dne, ali če govorite o političnem, t. j. razrednem pojmovanju slovenstva. Razredno pojmovanje slovenstva ne more tu pomeniti nič drugega kakor razredno pojmovanje naroda. Tu pa smo zašli, verjemite mi, v pravo pojmovno zmedo, ki je najbolj nevarna tistim, ki menijo, da lahko svojo praktično politiko uravnavajo strogo po znanstvenih dognanjih. Če kdo trdi, da mu pomeni slovenski narod isto kot slovensko delovno ljudstvo, ni s to politično formulo ničesar povedal za razumevanje dejstva, ki ga imenujemo narod. Lahko si razložite z vidika razrednega boja do neke meje nastanek narodne zavesti, a taka razlaga vas kot kritičnega človeka ne more zadovoljiti. Znanstveno proučevanje oblike občestvenega življenja, ki jo imenujemo narod, je še vedno v povojih in tudi v marksistični literaturi srečavamo protislovne razlage. Čustveno vsi potrjujemo narod in poudarjamo svojo slovensko zavest, v njegovem teoretičnem pojmovanju pa se razhajamo in tu je morda glavni razlog, da govoriva drug mimo drugega.

V »Sloveniji« sem nekje zapisal, da hočemo izoblikovati svoj »slovenski nazor«. Jasno je, da nisem mogel pri tem misliti na kak politični nazor in še manj na kak svetovni, ampak na skupni nazor o narodu kot najvažnejši obliki občestvenega življenja in o pogojih njegovega obstanka. Zaman bi se iskali pri skupnem delu, če izhodišče naših prizadevanj ni jasno. Samo ugotavljanje idej in njih analiziranje nas gotovo ne bo rešilo, a rešila nas tudi ne bo »pogumna naslonitev« na katere koli svetske sile, če naša pot ne bo jasna. V volji do naslonitve smo bili Slovenci vedno veliki, a uspeh je bil klavrn. Realna politika nam lahko pove, kaj je zapoved današnjega dne, da rešimo golo življenje. Poti v lepšo prihodnost pa ni brez ideje — vodnice.

Rudolf Mencin.

* Primerjaj I. pismo slov. mladini in sestavek na 3. strani »Kje se razhajamo«.

mobilizirano vojsko na francoski, egiptovski in tuniški meji posredno zelo podpira Nemčijo, saj veže na vseh teh krajih močna zavezniška krddela. To jim tudi Nemci uradoma priznavajo.

Amerika se po eni strani slej ko prej trudi za mir. Predsednik Roosevelt je v nepretrganem diplomatičnem dopisovanju z za-

stopniki evropskih in ameriških držav. Posebno z Mussolinijem je njegovo dopisovanje zelo živo. Niti o vsebini niti o uspehih tega dopisovanja se ne more nič zvedeti.

Medtem pa ko se trudi za mir, se pa z nič manjšo gorečnostjo pripravlja za vojno. Pretekli teden je zahteval Roosevelt od kongresa spet velikanski kredit milijardo dolar-

jev za oborožbo in obenem pooblastilo, da sme poklicati rezerviste v aktivno službo. Svojo zahtevo je opravičil kratko in stvarno: »Spričo naravnost neverjetnih dogodkov v Evropi zadnjih štirinajst dni in posebno spričo letalskega orožja in mehaniziranih enot ne more noben človek in nobena skupina ljudi videti v najbližjo bodočnost. Dokler pa je dana mogočnost, da bo pahnjena v vojno ne samo ena celina, ampak da bodo vse zapletene v svetovno vojno, je treba, da se spopolnjuje ameriška obramba. Eden izmed najočitnejših naukov te vojne v Evropi je vrednost hitrosti. Ko je vojna izbruhnila, je prepozno spopolnjevati oborožbo in urediti vojsko.«

In kar je najbolj zanimivo: medtem ko je kongres včasih skoparil pri milijonih in se obotavljal, sprejema danes milijardne kredite enega za drugim.

V naši notranji politiki se ne moremo prav pomiriti zaradi hrvaških občinskih volitev. Že večkrat smo povedali, kako je bilo prav za prav z njimi in zakaj so po pravici vzbujale pozornost. Predvsem so bile javne. To bi še navsezadnje ne bilo nič takega pri nas, ki drugačnih volitev po letu 1909. nismo poznali. A čudno je bilo to, da so bile te javne volitve na Hrvaškem, kjer je vladajoča Hrvaška kmečka stranka zmeraj razglašala, da javne volitve potvarjajo ljudsko voljo. Se bolj čudno je bilo, da so se na mah spomnili, ko je bilo treba javnost volitev opravičevati, da v občinah ne gre za politične, ampak gospodarske stvari, da so torej zato volitve lahko javne, kakor da bi ravno gospodarske stvari ne bile od nekaj in povsod najbolj politična zadeva. A najbolj čudno je vsekako to, da so po volitvah politične stranke, med njimi najbolj ravno Hrvaška kmečka stranka, preštevale glasove in govorile o svojih zmagah pri teh volitvah in seveda tudi o porazih političnih nasprotnikov.

Zadnje čase je bilo nekaj prerakanja zaradi in glede na politično opredelitev srbskih volilcev pri teh volitvah.

Prejšnji številki smo priložili poločnice. Kdor je z naročnino v zaostanku, ga prosimo, da se nas spomni. Ne odlagajte z nakazilom. Potrudite se na bližnjo pošto. Vabimo prav vljudno vse tiste, ki jim pošljamo list na ogled, da se uvrstijo med naše naročnike. Pomagajte vsi, da list spopolnimo in ohranimo. »Slovenija« je kot izvenstrankarski, neodvisen list, kot vez med zavednimi Slovenci različnih naziranj danes živa potreba. Vedite, da v današnjih časih ni lahko vzdrževati tak list in da je premalo, če naša prizadevanja samo odobravate. Njegova prihodnost je odvisna od zadostnega števila naročnikov.

VOJNA

S tem, da je bila zavezniška vojska najprej z nemškimi vdorom v Belgijo in severno Francijo presekana in severni del pritujen k morju, od koder se je v glavnem umaknil v Anglijo in deloma v severozahodno Francijo, je končan prvi del vojne. Prišel je Nemcem zelo velike uspehe, kakor so jih brzkone komaj sami pričakovali. Zavezniški pa so doživeli precej občutnih porazov in zgub. Ali kakor so že bili ti uspehi na eni in neuspehi na drugi strani veliki, eno je gotovo: vojne še zdaleč niso odločili. Velike odločitve, te šele pridejo in brzkone še ne pridejo tako kmalu. A če je že pogled v prihodnost vojne v mnogih ozirih zastrt, ko ne poznamo vseh tavnih in npravnstvenih sil obel nasprotnikov, nam je danes vendar že mogoče, da si za preteklost napravimo vsaj v glavnih obrisih odgovarjajočo podobo.

Napoleon je dejal, da koraka vojna sreča zmeraj z velikimi bataljoni. Misli je pri tem seveda na vojna krddela, približno enako opravljena in izurjena. V njegovih časih vojna tehnika tudi še ni igrala važne vloge: pionirji, topništvo, saperji — to je bilo skoraj vse. Vojska je bila torej lahko v razmeroma kratkem času izurjena in pripravljena, in navdušenje za vojni cilj je lahko — in dejansko tudi je — v marsikaterem pogledu ne samo izravnavalo, ampak celo prekosilo mehanično vbiti disciplino.

Novodobna vojska zahteva predvsem tehničnih krddel. Za te je pa treba dolgih vaj in priprav. Ko se je sedanja vojna začela,

(Nadaljevanje na 2. strani)

